

Biện pháp quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập theo định hướng phát triển năng lực học sinh ở các trường trung học phổ thông công lập quận 3, thành phố Hồ Chí Minh

Lê Hữu Ái*, Báo Thanh Thoảng**,

*PGS. TS - Trường ĐH Kinh tế, ĐH Đà Nẵng

**Trường THPT Marie Curie, TP Hồ Chí Minh

Received: 15/8/2023; Accepted: 18/8/2023; Published: 23/8/2023

Abstract: Compared with the requirements set out by the Ministry of Education and Training on public innovation, the student assessment tests in the 2018 New High School Program, this problem in the research area still has many shortcomings. From the researches on the theory and reality of managing activities of testing and assessing students' learning outcomes in the direction of competency development in high schools in the study area, the article proposes 06 Management measures of the principals of schools to improve the management efficiency of the activities of testing and assessing students' learning outcomes in the direction of capacity development in high schools in District 3, Ho Chi Minh City. Bright.

Keywords: Management measures. Assess learning outcomes. Capacity Development. high school

1. Đặt vấn đề

Chương trình Giáo dục phổ thông (GDPT) 2018 đã được triển khai từ năm học 2022 - 2023 (lớp 10), do đó đề tài nghiên cứu “Hoạt động kiểm tra, đánh giá học sinh ở các trường THPT theo tiếp cận năng lực” là một xu hướng nghiên cứu cập nhật, có ý nghĩa về lý luận hiện nay nhằm đáp ứng yêu cầu chương trình GDPT 2018.

Hiện nay trong các trường trung học phổ thông (THPT) ở Quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh đã có những đổi mới về quản lý hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của HS, song kết quả đạt được chưa cao, không đồng đều. Trong quá trình quản lý nhà trường, để đạt được yêu cầu “Chuyển mạnh quá trình giáo dục chủ yếu từ trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học”, một trong những nội dung trọng tâm không thể thiếu được trong hoạt động nhà trường đó là việc đổi mới kiểm tra, đánh giá (KTĐG) kết quả học tập của HS. Tuy vậy, so với yêu cầu đề ra của Bộ GD-ĐT về đổi mới công tác KT- ĐG học sinh trong Chương trình GDPT mới 2018 thì vấn đề này còn rất nhiều bất cập, cần phải có các biện pháp quản lý một cách hữu hiệu.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Các nguyên tắc đề xuất biện pháp

Trên cơ sở khung lý thuyết của đề tài và kết quả

nghiên cứu thực trạng, nhóm tác giả đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập theo định hướng phát triển năng lực HS ở trường THPT công lập Quận 3, TP Hồ Chí Minh với các nguyên tắc sau đây: (1). Nguyên tắc bảo đảm tính mục tiêu; (2). Nguyên tắc bảo đảm tính thực tiễn; (3). Nguyên tắc bảo đảm tính hệ thống; (4). Nguyên tắc bảo đảm tính khả thi.

2.2. Một số biện pháp quản lý hoạt động đánh giá kết quả học tập theo định hướng phát triển năng lực của HS ở trường THPT công lập Quận 3, TP Hồ Chí Minh

2.2.1. Tiếp tục nâng cao nhận thức của CBQL, GV trong việc thực hiện hoạt động KTĐG kết quả học tập của HS

Tổ chức hội thảo các chuyên đề về KT, ĐG kết quả học tập của HS: Giao cho tổ chuyên môn tổ chức ít nhất 02 lần/tháng; sinh hoạt qua họp tổ chuyên môn, trường học kết nối, các trang mạng về đổi mới KT, ĐG kết quả học tập theo định hướng năng lực và nghiên cứu bài học. Đổi mới hình thức và đa dạng hóa phương pháp KT, ĐG kết quả học tập của HS. CBQL giao cho tổ chuyên môn QL, tổ chức, phối hợp, triển khai thực hiện, nhà trường cùng với tổ chuyên môn theo dõi, kiểm tra định kỳ và rút kinh nghiệm hàng tháng. Nâng cao nhận thức đúng đắn các yêu cầu hoạt động KT, ĐG kết quả học tập của

HS.

(1). Nâng cao nhận thức cho đội ngũ GV, CBQL về sự cần thiết phải quản lý hoạt động phát triển CTGD nhà trường theo tiếp cận năng lực; Nâng cao vai trò, trách nhiệm của các cá nhân, đơn vị trong nhà trường bằng việc phân công nhiệm vụ gắn liền với quyền hạn và nghĩa vụ, giúp mọi người hiểu rõ trách nhiệm của bản thân với hoạt động KT, ĐG kết quả học tập theo định hướng phát triển năng lực học sinh. Căn cứ vào đó để lựa chọn nội dung cần nâng cao nhận thức và ý thức trách nhiệm của mỗi thành viên cho phù hợp với từng đối tượng; (2). Kế hoạch hóa hoạt động quản lý phát triển CTGD nhà trường theo tiếp cận năng lực. Đối với CBQL: Nắm rõ quan điểm, chủ trương, chỉ đạo đổi mới KT, ĐG của Bộ GD & ĐT; văn bản hướng dẫn thực hiện của Sở GD&ĐT, Phòng GD&ĐT để thực hiện có hiệu quả công tác quản lý hoạt động KT, ĐG kết quả học tập theo định hướng phát triển năng lực HS. Không ngừng học tập, nâng cao kiến thức và nghiệp vụ quản lý, phẩm chất đạo đức nghề nghiệp góp phần đưa hoạt động KT, ĐG kết quả học tập theo định hướng phát triển năng lực HS ở các trường THPT Quận 3, TP HCM phù hợp với định hướng chỉ đạo đổi mới của ngành; (3). Tổ chức, chỉ đạo quản lý hoạt động phát triển CTGD nhà trường theo tiếp cận năng lực một cách khoa học; (4) Thường xuyên KTĐG hoạt động quản lý phát triển CTGD nhà trường theo tiếp cận năng lực; (5) Đảm bảo các điều kiện quản lý hiệu quả hoạt động quản lý phát triển CTGD nhà trường theo tiếp cận năng lực.

- Đối với GV: Nắm vững những nội dung chỉ đạo đổi mới KT, ĐG kết quả học tập theo định hướng phát triển năng lực HS, có tinh tích cực, hăng hái thực hiện đổi mới, đóng góp ý kiến, quan điểm của mình sao cho đổi mới KT, ĐG kết quả học tập theo định hướng phát triển năng lực HS phù hợp với thực tiễn dạy học và trình độ, năng lực của HS.

- Đối với HS: Giúp các em nhận thức đúng về tầm quan trọng của hoạt động KT, ĐG đối với quá trình học tập của HS, đồng thời trang bị cho HS phương pháp và KN phù hợp để tự KTĐG kết quả học tập của bản thân và tham gia vào hoạt động KT, ĐG kết quả học tập của nhà trường theo quy định.

2.2.2. Xây dựng kế hoạch đổi mới hoạt động kiểm tra, đánh giá

Xác định các hoạt động đổi mới KT, ĐG của nhà trường tương ứng với các mục tiêu; xác định các nguồn lực (con người, CSVC, sách và thiết bị dạy học, tài chính...) thực hiện hoạt động đổi mới KT,

ĐG của nhà trường; Xác định các biện pháp, theo dõi hoạt động đổi mới, kế hoạch đổi mới KT, ĐG của nhà trường.

Kế hoạch KTĐG KQHT của HS theo định hướng phát triển năng lực sẽ giúp cho cán bộ quản lý, GV và HS để hình dung được các công việc mình phải làm và chuẩn bị. Xây dựng đầy đủ các nội dung liên quan, đề ra được các căn cứ để xây dựng kế hoạch, có sự kết hợp giữa các kỳ kiểm tra tập trung do nhà trường tổ chức định kỳ với kiểm tra thường xuyên do GV tiến hành tại lớp.

2.2.3. Tăng cường công tác tổ chức, chỉ đạo thực hiện kế hoạch hoạt động KTĐG

Trên cơ sở phân tích năng lực chuyên môn của từng cá nhân, bộ phận trong nhà trường để phân công nhiệm vụ cụ thể, rõ ràng. Thành lập bộ phận Khảo thí với đầy đủ các thành viên có uy tín, năng lực để làm công tác KT, ĐG kết quả học tập của HS.

CBQL thường xuyên theo dõi và giám sát công tác này để các hoạt động của nhà trường diễn ra đúng hướng, đúng kế hoạch đã xây dựng. Công tác chỉ đạo phải phối hợp được các lực lượng giáo dục nhằm tạo sự liên kết, liên hệ giữa các thành viên trong nhà trường. Định hướng công việc rõ ràng, tránh chồng chéo, tạo điều kiện các thành viên trong việc thực hiện nhiệm vụ. Theo dõi sát sao, chỉ đạo kịp thời, thường phạt phân minh, luôn động viên giúp đỡ cấp dưới sẽ giúp giảm thiểu và hạn chế tối đa các hiện tượng tiêu cực trong KT, ĐG.

2.2.4. Tổ chức bồi dưỡng, nâng cao năng lực hoạt động KTĐG cho đội ngũ CBQL và GV

Bồi dưỡng năng lực của CBQL, GV về hoạt động KT, ĐG kết quả học tập của HS THPT: Có kế hoạch định kì hàng năm tổ chức các buổi bồi dưỡng nghiệp vụ, tập huấn chuyên môn cho CBQL, GV về hoạt động KT, ĐG kết quả học tập của HS.

Xác lập các mục tiêu tổng quát cũng như kế hoạch cụ thể cho công tác KT, ĐG kết quả học tập của HS. Kế hoạch được xây dựng phải sát với thực tế, phù hợp với nhà trường.

Bồi dưỡng cho GV các chuyên đề đổi mới KT, ĐG do ngành tổ chức, giúp GV hiểu rõ những điểm mới trong KT, ĐG nhằm định hướng trong nội dung KT, ĐG kết quả học tập của HS. GV phải được hướng dẫn, học tập về kỹ thuật lập “Ma trận đề” và việc KT, ĐG kỹ năng thái độ của HS. Tổ chức thảo luận, đánh giá các đề kiểm tra ở các tổ chuyên môn để tạo ra các đề có nội dung phong phú, có chất lượng, phù hợp với các đối tượng HS.

Nâng cao năng lực sử dụng các biện pháp, hình

thức KT, ĐG: Mở các lớp tập huấn nghiệp vụ về sử dụng các PP, hình thức KT, ĐG kết quả học tập của HS giúp GV nắm vững cơ sở lý luận, cách thức sử dụng của các PP, hình thức KT, ĐG được tập huấn.

Tập huấn môn Tin học, sử dụng các trang thiết bị, phương tiện hỗ trợ cho công tác KT, ĐG để mọi GV đều thành thạo sử dụng máy tính, sử dụng tốt các phần mềm làm đề, QL điểm, biết cách xây dựng ngân hàng đề.

2.2.5. Tăng cường hoạt động kiểm tra và tổng kết đánh giá công tác đổi mới KTĐG theo định hướng phát triển năng lực của HS

Trong lý luận dạy học có nêu: KTĐG là công đoạn quyết định chất lượng của quá trình dạy học. KTĐG giúp GV biết được hiệu quả và chất lượng giảng dạy, điều chỉnh nội dung và PP dạy học, giúp người học biết được chất lượng học tập, điều chỉnh PP học, giúp CBQL ra quyết định về kết quả học tập của HS, điều chỉnh chương trình và tổ chức dạy học. Điều đó cho thấy rõ việc đổi mới hình thức, phương pháp KTĐG trong trường phổ thông là cần thiết và cấp bách. Tuy nhiên để việc đổi mới KTĐG có hiệu quả cần phải tuân theo một số nguyên tắc cơ bản như:

Cần quan tâm, ưu tiên cho các hình thức mới: bài tập nghiên cứu, thuyết trình; dự án học tập (một chủ đề, một chuyên đề học tập) hoặc sản phẩm nghiên cứu khoa học; sản phẩm thực hành, thí nghiệm, chế tạo (ví dụ như sản phẩm về khoa học - kỹ thuật, sản phẩm của chủ đề STEM...); tiểu luận môn học. Vấn đề đang được chú trọng trong đổi mới KTĐG là các dự án học tập và cần thực hiện một cách có hiệu quả. Dự án học tập là những thiết kế có chủ đích để thu hút tư duy của HS xung quanh các kì vọng, nội dung và các KN mà HS cần biết. Khi lên kế hoạch thiết kế cho dự án học tập, câu hỏi cần đặt ra là: cần phát triển loại tư duy nào? HS sẽ cần học về điều gì?

2.2.6. Ban hành quy chuẩn đầu ra, quy định cụ thể về việc KTĐG theo định hướng phát triển năng lực của HS.

Sử dụng phối hợp các hình thức, phương pháp KTĐG khác nhau. Kết hợp giữa kiểm tra miệng, kiểm tra viết, bài tập thực hành; kết hợp giữa trắc nghiệm tự luận và trắc nghiệm khách quan. Kiểm tra tự luận thường đòi hỏi cao về tư duy, óc sáng tạo và tính logic của vấn đề, đặc biệt là sự thể hiện những ý kiến cá nhân trong cách trình bày, tuy nhiên không bao quát được hết kiến thức chương trình GDPT và kết quả kiểm tra nhiều khi còn phụ thuộc vào năng lực của người chấm bài. Kiểm tra trắc nghiệm khách quan với ưu là thích hợp với quy mô lớn, HS không

phải trình bày cách làm, số lượng câu hỏi lớn nên có thể bao quát được kiến thức toàn diện của HS, việc chấm điểm trở nên rất đơn giản dựa trên mẫu đã có sẵn, có thể sử dụng máy để chấm cho kết quả rất nhanh, đảm bảo được tính công bằng, độ tin cậy cao. Tuy nhiên nhược điểm của hình thức này là không thể hiện được tính sáng tạo, logic của khoa học và khả năng biểu cảm trước các vấn đề chính trị, xã hội, con người của đất nước, nhiều khi sự lựa chọn còn mang tính may mắn. Do đó việc kết hợp hai hình thức kiểm tra này sẽ phát huy được những ưu điểm và hạn chế bớt những nhược điểm của mỗi hình thức kiểm tra.

3. Kết luận

Qua nghiên cứu thực trạng quản lý hoạt động KT, ĐG kết quả học tập của HS theo định hướng phát triển năng lực ở trường THPT Quận 3, TP Hồ Chí Minh, nhóm tác giả thấy đa số CBQL, GV các trường đã nhận thức tương đối đầy đủ về ý nghĩa, tầm quan trọng của KT, ĐG kết quả học tập của HS theo định hướng phát triển năng lực, đã biết lựa chọn PP, hình thức tổ chức KT, ĐG phù hợp. Công tác quản lý đã làm tốt khâu xây dựng kế hoạch kiểm tra, tổ chức, hướng dẫn, đánh giá hoạt động KT, ĐG kết quả học. Tuy nhiên, so với yêu cầu đề ra của Bộ GD & ĐT về đổi mới công tác KTĐG học sinh theo tinh thần Chương trình GDPT 2018 thì vấn đề này còn rất nhiều bất cập.

Từ những nghiên cứu về lý luận và thực trạng quản lý hoạt động KT, ĐG kết quả học tập của HS theo định hướng phát triển năng lực ở trường THPT trên địa bàn nghiên cứu, bài báo đã đề xuất 06 biện pháp quản lý của hiệu trưởng các nhà trường nhằm nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động KT, ĐG kết quả học tập của HS theo định hướng phát triển năng lực ở trường THPT quận 3, TP Hồ Chí Minh.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục & Đào tạo (2014). *Công văn số 5555/BGDĐT-GDTrH ngày 08/10/2014 về đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra đánh giá*. Hà Nội

2. Bộ Giáo dục & Đào tạo (2014). *Tài liệu tập huấn việc dạy học và kiểm tra, đánh giá kết quả học tập theo định hướng phát triển năng lực học sinh cấp THCS*. Hà Nội

3. Bộ Giáo dục & Đào tạo (2017). *Công văn số 4612/BGDĐT-GDTrH ngày 03/10/2017 về hướng dẫn thực hiện chương trình GDPT hiện hành theo định hướng phát triển năng lực và phẩm chất cho học sinh*. Hà Nội